

FÖRSTUDIE: PROCESSLEDARE FÖR ETT HÅLLBART SAMHÄLLSBYGGANDE

Bakgrund

Studien initierades av WiTEC SWEDENs (www.witec.se) styrelse, med en erfarenhetsbaserad projekttid till kompetensutveckling omfattande en samlad helhet rörande:

- utemiljö
- arkitektur
- design
- innemiljö
- hållbarhet

Idéskapare är professor Abelardo Gonzalez, Abelardo Gonzalez Arkitektbyrå AB i Malmö och tidigare Arkitektutbildningen i Lund, som menar att utbildningar som innehåller alla dess komponenter skulle kunna leda till ett mer hållbart samhällsbyggande. Goda internationella exempel på sådana utbildningar finns.

WiTEC menar att en ny utbildningsmodell, med detta syfte och inriktning, bör utformas och prövas. Denna förstudies mål är att pröva förutsättningarna för att utforma ett skarpt projekt, där praktisk och teori kan mötas och utvecklas ihop för att lägga grunden till en sådan ny modell. Givna inslag i ett sådant arbete förutses bli processledning, kompetensförsörjning och följeforskning.

Intressenter och aktörer

WiTEC har identifierat ett stort antal aktörer som rimligen borde ha ett stort intresse av en ny utbildningsmodell för att själva kunna utveckla det egna företaget respektive verksamheten att mer effektivt kunna möta nya krav och nya omständigheter inom samhällsbyggande:

- Offentlig sektor
- Privat näringsliv, ex. byggherrar, entreprenörer, konsulter – ingenjörer och arkitekter
- Branschorganisationer
- Brukare
- Ideella verksamheter

Förstudien

Arbetet har bedrivits mellan juni till augusti 2018. Ett extra möte hölls den 25 september med anledning av begränsade möjligheter till gemensam mötestid. Syftet har i första hand varit att identifiera aktörer och deras behov av kompetenshöjning. Samt att samla information om berörda aktörers (se nedan) engagemang, mandat, uppdrag samt resurser.

De två centrala huvudaktiviteterna och tidpunkterna har varit två Work-shops; den 9 juli och den 27 augusti. Under övrig tid har dessa planerats och följts upp, företagsbesök har utförts, kontaktskapande arbete har bedrivits under hela perioden.

Work-shop den 9 juli 2018, Båstad Företagsby

Deltagare

Gruppen utgörs av 20 personer med olika professioner inom områdena byggnation, fastighet, samhällsplanering, miljö och gröna näringar. Anställda på företag inom bygg- och fastighetsbranscherna, inom akademien eller varande egna konsulter. Deltagarlista bifogas.

Syfte

Workshopen syftar till att undersöka nämnda branschernas behov av kompetensbreddning, främst på företags-, men även på lokal – och regional nivå. Målet är att de deltagande aktörerna skall ges möjlighet att diskutera och reflektera över de krav som ställs för ett hållbart samhällsbyggande i respektive verksamhet och profession.

Förväntningar

Gruppens medlemmar uttrycker en rad olika förväntningar på vad workshopen ska ge dem personligen allt i fråga om tillgodose nyfikenhet och intressen till att börja finna former för triangulering mellan arkitektens, ingenjörens och byggarens kompetenser, få en indikation på om det finns en öppning för en ny utbildning i någon form.

Problembilden

Vad hindrar dagens samhällsbyggande att ”lyfta” till optimal hållbarhet? Det deltagarna uttrycker är inte unikt för de aktuella branscherna/företagen/professionerna. De svårigheter som identifieras kan närmast sägas vara allmängiltiga för svenskt arbetsliv. Men konsekvenserna blir omfattande för denna basala och omfattande del av samhällsbyggets infrastruktur om rätt kompetens saknas.

Stuprören består

Organiseringen av branscherna följer varje bransch/företags/professions egen logik. De organisatoriska mellanrummen förblir inte arenor för nyskapande och samverkan, utan kanske främst för konkurrens och förhandling.

Tänkbara förbättringar

För att ett fortsatt arbete ska bli meningsfullt behövs 1) geografiska möjligheter att träffas i möten för utbyte av erfarenheter, 2) det behövs tid för att formulera ett gemensamt intresse som ingår i en plan om ökad affärsmässighet.

En ny yrkesfunktion/ roll

Det behövs sannolikt personer med en särskild funktion som processledare i större samarbetsprojekt som pågår inom samhällsbyggandet? Projekt där det ingår aktörer från olika sektorer, olika branscher, och olika professioner

Idén som testas under mötet är om det går att skapa en tydlig yrkesroll för denna funktion för att nå ett gemensamt uppsatt mål! Är det en helt ny profession? Är det en karriärväg för relativt nyutbildade? Ska utbildningen vara inslag i grundutbildningar? Är det vidareutbildning som behövs? Vem anställer processledaren?

Workshopen avrundas med ett ”round-table” om synpunkter kring upplägg av nästa work-shop den 27 augusti:

- förslaget om processledare inom branschen vilar på en bra vision
- området är komplext i sig, för att nå målet med detta projekt i sig måste det skalas ner och ges tydligare ramar
- behov finns, men formerna för att tillgodose det måste klargöras
- dialogen mellan forskare och praktiker viktig
- WITEC föreslås komma tillbaka med en skiss som deltagarna kan ställa sig bakom
- ta kontakt och fortsätt dialogen med så många deltagare som möjligt under sommaren.

Workshopen avrundas med mat och mingel

Work-shop den 27 augusti 2018, Båstad Företagsby

Den andra workshopens fokus riktades mot de gröna näringarnas betydelse för hållbart samhällsbyggande. Den andra frågan som lyftes fram som tema var ekonomiska resurser för kommande utvecklingsarbete.

Vid workshopen deltog tolv personer från såväl akademi, företag, intresseorganisationer, offentlig sektor samt konsulter. Några var närvarande också vid den första work-shopen, några ny hade anslutit sig till detta tillfälle. Se bifogad deltagarlista.

Sedan senast

I pressen under sommaren har det framkommit att ett förhållandevis nytt äldreboende varit tvunget till omfattande renoveringar och omflyttningar av de boenden, sannolikt på grund av att en alltför svag samordning mellan olika aktörer under byggprocessen. Detta kan ses som en bekräftelse av den tidigare work-shopens mening att en samlande processledare kan bidra till att förebygga mänskliga kostnader.

Ett ”bro-byggarprojekt” har fått grönt ljus under sommaren. (4-5 har satts som önskvärt antal att ingå i ett större utvecklingsprojekt). Norrvikens Trädgårdar, tillsammans med ”gamla Findus” i Bjuv och Backahill, kan kanske ses om pilotprojektet.

Samtalen med andra företagskonstellationer har lett till nya planerade möten under hösten.

De gröna näringarnas bidrag och villkor

Torkan och bränderna har som bekant ett till en svår situation för många som är verksamma inom kanske främst jordbruket, men som också har påverkan på hela näringsgrenen i sig.

Redan tidigare har det funnits insikter om omställningsbehov p g a klimatförändringar inom dessa näringar, men händelserna under sommaren har förstärkt förståelsen för dessa, med en djupare insikt om kraftsamling för att öka förmågan till uthållighet. Det går att förutse att många arbetsmoment, svåra att automatisera, kommer att tillkomma och att arbetskraftsbrist går att förutse.

Denna kan komma att med rätt åtgärder kunna täckas med nyanlända och bli en viktig del i integrationsprocessen. Just nu är det dock inte möjligt att ta ett sådant initiativ, då man inom näringen måste kanalisera energi till akut problemlösning, inte till utveckling.

Integration

De gröna näringarna är endast ett exempel på arbetsmarknad, som på nya sätt kan öppna upp för utveckling av integrationsinsatser. Särskilt kanske nyanlända kvinnor, med låg utbildning, kan finna sin plats inom ramen för miljöarbete och lantbruk.

Integrationsfrågan i sig är mycket komplex, ett – till sektorn avgränsat - brobyggande mellan arbetsförmedling – branschorganisationer – utbildningsaktörer kan komma att utgöra en viktig pusselbit i det ”helhetspaket” som erfordras för framgångsrik integration.

Akademi/Näringsliv

Ett projekt i sig kan utgå för behovet av att hitta och utveckla nya sätt att stärka broarna mellan universitet och högskolor och företag. Många försök att bygga sådan broar har gjorts under åren (ex den lagstadgade s k tredje uppgiften för u/h), men fortfarande återstår mycket att göra

I diskussion framhålls nyttan av att utvecklingsprojekt följs av forskare som med sitt perspektiv som kan analysera faktiska skeenden och omsätta dessa till t ex teori och modell för kunskapsspridning. Samtidigt kan sådan s k följeforskning bidra till utveckling i de enskilda projekten. Några frågor som lyfts som exempel i diskussionen är en ökad förmåga inom projektet att observera och lägga omsorg om detaljer och att hjälpa till att hitta alternativa lösningar på sådant som ”tagits- för givet”.

Medel

Någon fördjupad diskussion om vilka alternativ som står till buds för att satsa tid och pengar på skisserade utvecklingsarbeten hinns tidsmässigt inte med. Några förutsättningar för deltagande aktörer, som måste föreligga, nämns:

- det måste finnas väl grundade antaganden om någon form av konkret vinst för den medverkande organisationen (och troligen också för deltagande medarbetare, även om dessa inte explicit nämndes).
- projektet måste vara konkret, avgränsat och överskådligt.
- det måste finnas förståelse för att ”ensam är inte stark”
- det måste finnas ömsesidig respekt för aktörernas skilda villkor.

Workshopen avrundas med mat och mingel

Sammanfattning av två Workshops

Summeringen av båda workshops visar att deltagarna anser att det föreligger ett generellt behov av kompetensutveckling, ofta i form av breddning inom fastighets- /bygg- /”gröna” branscherna i samhällsbyggandet. Samtidigt ser behoven olika ut och satsningar måste utgå från varje aktörs bedömning av den egna nyttan med kompetensutveckling/breddning. En sådan fördjupad kartläggning låter sig av naturliga skäl inte göras under tiden för en workshop.

Den fortsatta dialogen ansågs behöva avgränsas med en tydligare ram. Ett hållbart samhällsbyggande är en vision som bär in i framtiden, men som sådan måste den låta sig omsättas in i vardagens olika praktiker.

Dialogen vid det andra tillfället tog sig en delvis annan inriktning genom att lyfta fram mer ”mjuka” frågor inom begreppet samhällsbyggande, såsom jämställdhet och integration.

Nästa steg

Som en följd av Leaderprojektet gjorde WiTEC SWEDEN den 5 september en ansökan till Tillväxtverket inom utlysningen ” Nätverk utrikes födda kvinnor ”med syfte att skapa arenor och nätverk för kvinnor med utländsk härkomst. Syftet var att skapa kontakt med företag/projekt inom bygg/fastighet/ gröna näringar och ge företagen kunskap kring projektledning inom ledarskap, kommunikation , mångfald, jämställdhet m.m. Beslut ej ännu meddelat från Tillväxtverket.

Då ett av företagen med kort varsel tvingades avboka sig den 9 juli gjordes försök att hitta ny tid för ett möte. Detta möte kunde samordnas först den 25 september. Deltagarlista bifogas.

Vid detta möte beslutades att WiTEC SWEDEN presenterar ett kompetensutvecklingsförslag till deltagande företag, utifrån den dialog som förts inom ramen för Leaderprojektet.

Arbetslivsforskning visar att det finns behov av kompetenshöjning inom kommunikation, ledarskap och koppling internt och externt i processer.

Genomförda dialoger och Workshop i förstudien visar liknande synsätt.

Mer tid behövs för att aktörerna skall förankra i sina respektive organisation.

Frågans komplexitet kräver en god förankring i företagen och ett konkret genomfört projekt.

Höstens fortsatta möten kommer att kunna ge en god förankring och också utveckla teori och praktik i samverkan.

Branscherna/företagen behöver och uttrycker behovet av mer tid för intern förankring . Dialogen för en modern YH utbildning anpassad till dagens samhälle och näringsliv bör fortgå .

Med samtliga företag som deltagit under Leaderprojektet är nya möten planerade under oktober och november

Båstad 2018-09-28

Ingrid Thuresson
Styrelseordförande WiTEC SWEDEN

